

שם הפרוטוקול: החלטה על הכנסת / הוצאת צנתר לשלפוחית השתן למטופל אונקולוגי המקבל כימותרפיה

שותפי כתיבה

אודליה שטרן, אחות המחלקה האונקולוגית, המרכז הרפואי הדסה עין כרם
ג'האן אבו קמיר עמריה, מנהלת תורנית (כללית) ואחות בהשתלות מח עצם

תאריך הפצת הפרוטוקול: יצוין בנפרד על ידי כל מוסד רפואי לאחר הגהה והתאמה מוסדית

סימוכין

- חוזר מנהל הסיעוד מס' 183/2021: "פעולות סיעוד לאחות מוסמכת בוגרת השתלמות מוכרת באונקולוגיה", אוגוסט 2021
- חוזר מנהל רפואה מס' 5/2017: "טיפול בתכשירים ציטוטוקסים", משרד הבריאות ינואר 2017
- הנחיות למניעת חשיפת עובדים לשיירי ציטוטוקסיקה, חוזר מנהל רפואה, אוקטובר 2010.
- נוהל משרד הבריאות מספר 97/13: "החלטה הכנסת צנתר לשלפוחית השתן"
- נוהל משרד הבריאות מספר 102/14: "החלטה על הוצאת צנתר לשלפוחית השתן"
- נוהל משרד הבריאות מספר 39/2014: "מניעת זיהומים בדרכי השתן למטופלים מאושפדים"
- Eitel, A., Janua1, Y., Scherre, M. and Kummerer, K. (2003). Handling Cytostatic Drugs: A Practical Guide Quality Standards for Oncology. Pharmacy Sewice (Quapo 53).
- ONS (2018). Toolkit for Safe Handling of Hazardous Drugs for Nurses in Oncology. <https://www.ons.org/clinical-practice-resources/toolkit-safe-handling-hazardous-drugs-nurses-oncology>

הגדרות

צנתר לאיסוף שתן - צינור (קטטר) חלול וגמיש, המוחדר לשלפוחית השתן דרך השופכה במטרה לנקז את השתן אל תוך שקית

מערכת לאיסוף שתן סגורה - מערכת לאיסוף שתן המתחברת למוצא הצנתר. בקצה המרוחק קיים ברז ניקוז הניתן לחיבור לשקית איסוף

נספחים

נספח מס' 1: משך הזמן הדרוש להגנה בפני הפרשות המטופל (שתן וצואה) לאחר סיום טיפול עפ"י סוג התרופה.

רקע

בקרב מטופלים אונקולוגים המקבלים טיפול בתרופות ציטוטוקסיות, לעיתים קיימות אינדיקציות להחדרת צנתר לשלפוחית השתן:

- למטופלים מרותקים או כאלה שאינם שולטים על סוגרים ומקבלים תרופות ציטוטוקסיות וקיים צורך במעקב אחר מתן שתן (דוגמת מעקב המודינמי/PH) ו/או לצורך הגנה על הצוות.
- תכשירים אלו מופרשים מהגוף במשך 48-72 שעות מסיום המתן, ומכילים שיירים (לפירוט ראה נספח מס 1).

מנכ"ל משרד הבריאות, בהמלצת הוועדה המייעצת לפעולות חריגות, התיר לאחיות מוסמכות בעלות השתלמות מוכרת באונקולוגיה לבצע החלטה על הכנסת / הוצאת צנתר לשלפוחית שתן כפעולת סיעוד. הנחייה מקצועית זו באה להבטיח את יישום הפעולה באופן אחיד ובטיחותי.

מטרה

להסדיר את קבלת ההחלטות להכנסת\הוצאת צנתר לשלפוחית השתן במטופל אונקולוגי המקבל טיפול בתרופות ציטוטוקסיות בהתאם לאינדיקציות הרלוונטיות.

אוכלוסיית היעד

1. מטופלים המקבלים תרופות ציטוטוקסיות, הזקוקים לניטור מדויק של תפוקת שתן/PH ואינם מסוגלים למדוד באופן עצמאי / אינם שולטים על סוגרים / מרותקים למיטה.

סמכות

הסמכות להחלטה על הכנסת\הוצאת צנתר לשלפוחית השתן בהתאם לחוזר מנהל הסיעוד (183/2021) הינה של אחות מוסמכת בוגרת הכשרה על בסיסית באונקולוגיה.

אחריות

האחריות לקבלת החלטה על הכנסה והוצאת צנתר לשלפוחית השתן הינה של אחות מוסמכת בוגרת הכשרה על בסיסית באונקולוגיה.

סייגים

בגברים ניתן לשקול שימוש בפנרוס לאיסוף השתן במערכת סגורה טרם הכנסת צנתר לשלפוחית השתן

התוויות נגד

1. היצרות אנטומית של השופכה
 2. ספינקטר מלאכותי של השופכה (Artificial Urethral Sphincter)
 3. לאחר ניתוח באזור השופכה ושלפוחית השתן
 4. גידול באזור הגניטלי
 5. פציעה טראומטית לאזור השופכה – **קונטראינדיקציה מוחלטת**
 6. זיהום בדרכי השתן
- בכל המצבים הנ"ל נדרשת התייעצות ו/או הכנסת צנתר לשלפוחית ע"י רופא.

הנחיות כלליות

1. יש לבצע את הפעולה בטכניקה סטרילית ובהתאם לנוהל מוסדי של החדרת צנתר לשלפוחית השתן.
2. יש לשקול מידי יום את הצורך בהמצאות צנתר קבוע ולשאוף לכך שהצנתר יישאר בשלפוחית השתן זמן קצר ככל האפשר.
3. בזמן פינוי השתן ובהחדרת הצנתר יש להתמגן באמצעי מיגון אישיים (חלוק, כפפות ייעודיות, מסכה ובעת הצורך גם משקפי מגן).
4. יש להקפיד לרוקן את שקית הניקוז בכל מעבר מאתר לאתר (לדוגמה, לבדיקות) וליידע את הגורמים הרלוונטיים כי מדובר בהפרשות המכילות שיירי ציטוטוקסיקה.
5. את השתן יש לרוקן למערכת ביוב עם מכסה ואת השקיות והציוד הנלווה, יש להשליך לפח ציטוטוקסי ייעודי.

רישום דיווח

האחות תתעד את הרכיבים הבאים ברשומת המטופל כמקובל:

1. תאריך הכנסה והוצאת צנתר לשלפוחית השתן
2. יש לתעד מידי יום את הסיבה להשאת הצנתר בשלפוחית השתן.

גורם מאשר

שם מנהל היחידה/מחלקה/מערך : _____

תאריך: _____

שם ותיאור תפקיד מנהל/ת הסיעוד: _____

תאריך: _____

נספח מס' 1: משך הזמן (מסיום הטיפול) בו דרושה הגנה בטיפול בהפרשות המטופל עפ"י סוג התרופה

במקומות בהם לא צוין זמן, הזמן הנדרש הוא שלושה ימים מסיום המתן

שם גנרי	שמות מסחריים	משך זמן הנדרש (בימים)	
		שנתן	צואה
Bleomycin	Bleomycin	3	
Busulfan	Busulfex	1	
Capecitabine	Xeloda		
Carboplatin	Paraplatin	2	
Cannustine	Bicnu	4	
Chlorambucil	Leukeran	2	
Chlornethine	Cmyolysine	2	
Cisplatin	Cisp1atin"EBEWE"	7	
Cladribine	Leustatin		
Cyclophosphamide	Endoxan	3	5
Cytarabine	Cytosar	1	
Dacarbazine	Deticene	1	
Dactinomycin	Cosmegen	5	7
Daunorubicin	Cerubidin	7	7
Docetaxel	Taxotere	1	2
Doxorubicin	Doxil	6	7
Epimibicine	Farmombicin	7	5
Estramustine	Estracyt		
Etoposide	Vepesid, Etoposide TEVA	4	7
Fludarabine	Fludara	3	
Fluorouracil	Fluorouracil	2	5
Fotemustine	Muphoran		
Gemcitabine	Gemzar	1	
Hydroxyurea	Hydrea	2	
Idambicin	Zavedos	4	7
Ifosfamide	Ifofan	2	

Irinotecan	Campto		
Lomustine	Ceenu	4	2
Melphalan	Alkeran	2	7
Mercaptopurine	Puri-Nethol	3	5
Methotrexate	Abitrexate	3	7
Miltefosine	Miltex		
Mitomycin - c	Mitomycin c	1	
Mitotan	Lysodren.		
Mitoxantrone	Novatrone	6	7
Oxaliplatin	Eloxatin	5	5
Paclitaxel	Medixel, Paclitaxel - Teva		
Pemetrexed	Alimta		
Procarbazine	Natulan.	3	
Streptozocin	Zanosar		
Tegafur	Uft		
Temozolomide	Temodal		
Teniposide	Vumon	3	
Thiotepa	Thiotepa	3	
Tioguanine	Lanvis	1	
Topotecan	Hycamtin	2	
Vinblastine	Blastovin	4	7
Vincristine	Vincristin	4	7
Vindesine		4	7
Vinorelbine	Navelbine	4	7